

КАРТА
СВІТУ

Решати Нури
Гюкчекін

ЖЕНООНЕНАВИСНИК

Харків
«Фоліо»
2017

Частина перша

ЛИСТИ САРИ

I

Сара — Аднану-паші¹

Мій єдиний татусю-пашусю,
Ми з мамою вже зібралися в дорогу. Десь за тиждень виїжджаємо зі Стамбула. Ти не можеш собі уявити, яка я рада, що тебе побачу. Не розумію, як мені вдалося витримати дворічну розлуку з тобою. Місяців сім-вісім тому я поривалася до Ерзурума, але ти не дозволив. Ти написав у листі: «Саро, я теж скучив за тобою. Але що поробиш — ти не витримаєш тутешньої зими. Ти ніжне, тендітне стамбульське дитя. Крім того, о цій порі й подорож буде нестерпною. Мама твоя написала мені в листі, мовляв, позавчора їздили на Острови². Дув сильний лодос³. Ти раптом страшенно зблідла. Налякана, знервована — ти розплакалась... Якщо ти так важко перенесла якийсь лодос та якусь годинну подорож на Острови, то як ти витримаєш мандрівку о цій порі через усе Чорне море?»

¹ Генеральський чин в Османській імперії. — *Тут і далі примітки перекладача.*

² Принцові острови в Мармуровому морі, неподалік від Стамбула; улюблене місце відпочинку стамбульців.

³ Південно-західний вітер, що дме переважно взимку, несучи з собою пил та пісок; важко переноситься, викликає погіршення самопочуття.

Та ще ж суходелом добиратися від Трабзона до Ерзурума, а це окреме лихо. Потерпи ще з півроку. Влітку я обов'язково і тебе, і маму заберу сюди на кілька місяців».

Татусю-пашусю, я цілу зиму уявляла собі цю чудову подорож і знаходила в цьому розраду.

Два дні тому до Стамбула приїхали дядько Риза-бей із дядиною Макбуле-ханім. Десять через місяць вони видають заміж свою дочку Весіме, в маєтку влаштують бучне весілля. Дядько з дядиною мені торочать: «Саро, ти мусиш бути на весіллі. Відпочинеш кілька місяців, та й клімат зміниш». А Весіме — так та просто ридає: «Ми ж із тобою разом вирости. Що ж то буде за весілля без тебе?» Від такого напору я не встояла. Але викрутилась. «Не знаю, — кажу. — Напишіть моєму татові. Як він скаже, так і буде». Ти ж все одно відповіси: «Ні за що! Я скучив за своєю Сарочкою! Цього літа вона поїде в Ерзурум, і край!» Ну правда ж, татусю-пашусю?

А ще лікар Гайдар-бей утнув номер. Каже, начебто я цього року трохи схудла. Мовляв, мені треба трошки поправити здоров'я. Каже, що мені було б дуже добре провести кілька місяців у дядька в маєтку на березі Мармурового моря: серед оливкових гаїв, на свіжому повітрі, під ласкавим сонечком. Як на мене, то це все дурниці. Щоправда, я почувуюся не так добре, як торік, не буду приховувати. Але мені здається, що головна причина цього в тому, що я скучила за тобою.

Нехай навіть я намучуся в дорозі, хай захворію, хай навіть помру, не витримавши суворого тамтешнього клімату — що з того? Зате я побачу свого любого татуса, правда ж? От тільки, якщо я помру в Ерзурумі, мене доведеться там поховати. Якщо ти залишишся там — я згодна. Дев'ять місяців на рік

небеса осипатимуть мою могилку жасминовим цвітом, кілька білих квіточок принесеш до неї й ти... Але ж ти військовий... Якщо тобі віддадуть наказ їхати деінде, що я тоді робитиму? І далі в тому ж дусі...

II

С а р а. Покликати до телефону Сару-ханім? Так, Сара — це я.

Ф е р х а н. А хто ж тоді я?

С а р а. Напевно, якась безцеремонна дівчина... Але я не можу впізнати вашого голосу. Точніше, є в мене подруга з таким голосом, але вона зараз дуже далеко... В Адані. Наскільки я розумію, з Аданою в нас телефонного зв'язку поки що немає.

Ф е р х а н. Саро!

С а р а (*легенько скрикує*). Ферхан... Це все-таки ти! Отже, ти в Стамбулі?

Ф е р х а н. Ми дві години, як зійшли з пароплава... Я телефоную з готелю.

С а р а. Ти, звичайно, з чоловіком приїхала...

Ф е р х а н. Авжеж... Ти ж не думаєш, що я можу приїхати до Стамбула без нього?

С а р а. Вже рік, як ви побралися, а кохання, виходить, ще не вщухло?

Ф е р х а н. Ще більше розгорілося...

С а р а. Для Стамбула ви — взірець нечуваної вірності. Дай Бог, щоб у наш час у цьому місті було побільше таких, як ви, святі ви мої!

Ферхан. Ти кепкуєш, Саро...

Сара. Може, кепкую... Може, заздрю... А чого ж ти прямо сюди не приїхала?

Ферхан. Ти ж знаєш, мій трохи дикуватий... Якби я стала наполягати, то він би, звичайно, погодився їхати, але занудьгував би, це точно. Я до тебе завтра зранку приїду.

Сара. Якщо я ще спатиму, то розбудиш... Нічого страшного... Мені є що тобі розповісти, Ферхан... Зі мною ледь не трапилась катастрофа... Ще б трохи, і ти б мене не застала.

Ферхан (*стривожено*). Що ти таке кажеш? Ти що, потрапила під машину?

Сара (*зі сміхом*). Ні, ні... Не в тому сенсі катастрофа... Батько ледь не забрав мене з мамою до Ерзурума. Я ще зими собі місця не знаходжу... Слава Богу, я вжила заходів. Та й допомогли мені...

Ферхан. То небезпека минула?

Сара. Минула. Мама післязавтра їде сама.

Ферхан. Це ж треба таке! А ти?

Сара. Це довго розповідати. Давай про це завтра поговоримо.

Ферхан. Ти що, я до завтра не дотерплю!

Сара. Ну тоді слухай. Минулого року батько мені писав: «У тому році обов'язково заберу вас в Ерзурум»... А ти ж знаєш, який він упертий... Військовий, звик, що як він сказав, так і буде. Мені ще з минулої осені це прямо пеком пекло, Ферхан. Що б я робила цього літа в Ерзурумі, та ще й в найкращу пору, коли весь Стамбул розважається?

Ферхан. Гарзд, але ж ти так любиш батька. Хіба ти не скучила?

Сара. Люблю, звичайно. Я ж не лукавлю, коли пишу в листах, як я за ним скучила... Але що ж поробиш, не можу я зараз залишити Стамбул...

Ферхан. Ну просиділи б ви в Ерзурумi три, ну чотири місяці. Не так уже й багато...

Сара (*сміючись*). П'ять хвилин — це теж небагато, правда? А спробуй-но скажи риби: «Випірни з моря на п'ять хвилин — посидимо на пляжі... А потім знову повернешся!..» Я в Стамбулі — мов та риба в морі... Я без нього не можу. До того ж, була ще й інша небезпека. А що, якби батько сказав: «Раз ви вже приїхали, то залишайтеся і зимувати... До того ж погода починає псуватися». І що б я тоді робила? Дороги позаносить снігом, на гори спаде туман, батько в селямлику¹ гратиме з ад'ютантом у нарди, а ми з мамою в темній кімнаті з низькою стелею сидітимемо й слухатимемо, як вовки з шакалами виють... А я до того ж уявлятиму собі, як оце зараз Стамбул кружляє в шаленому вихорі розваг... Та не доведи Господи! Ми ж один раз на світі живемо... Я розумію, лягти в могилу після смерті, але за життя... Та ще й за такого, як у мене...

Ферхан. А ти не боїшся образити батька?

Сара. Ми з батьком дуже любимо одне одного... І якби я поїхала до Ерзурума, то це б, навпаки, тільки зашкодило нашій любові... Адже я б там нікого, крім батька, не бачила, і мені б швидко набридло. Зараз, коли я думаю про нього, коли згадую його миле обличчя, то відчуваю теплу ніжність. А в іншому разі я б її втратила. А потім би почала думати, що це через нього я змушена була залишити Стамбул, і по-

¹ Чоловіча половина будинку.